

EURÓPSKY PARLAMENT

2004

2009

Výbor pre kultúru a vzdelávanie

**PREDBEŽNÉ ZNENIE
2006/2083(INI)**

29.6.2006

NÁVRH SPRÁVY

o novej rámcovej stratégii pre viacjazyčnosť
(KOM(2005)0596, 2006/2083(INI))

Výbor pre kultúru a vzdelávanie

Spravodajca: Bernat Joan i Marí

PR\622030SK.doc

PE 374.485v02-00

Externý preklad

SK

SK

OBSAH

	Strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
DÔVODOVÁ SPRÁVA	9

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o novej rámcovej stratégii pre viacjazyčnosť (KOM(2005)0596, 2006/2083(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na druhý odsek článku 192 Zmluvy o ES,
  - so zreteľom na články 149, 151 a 308 Zmluvy o ES,
  - so zreteľom na články 21 a 22 Charty základných práv Európskej únie,
  - so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. januára 2003 o úlohe regionálnych a lokálnych úradov v európskej integrácii a tam uvedený odkaz o jazykovej rôznorodosti v Európe,
  - so zreteľom na rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1934/2000/ES zo 17. júla 2000 o Európskom roku jazykov 2001,
  - so zreteľom na uznesenie Rady zo 14. februára 2002 o podpore jazykového vzdelávania a jazykovej rozmanitosti v rámci implementácie cieľov Európskeho roka jazykov 2001,
  - so zreteľom na Európsku chartu regionálnych alebo menšinových jazykov Rady Európy, ktorá vstúpila do platnosti 1. marca 1998,
  - so zreteľom na Rámcový dohovor Rady Európy na ochranu národnostných menšín, ktorý vstúpil do platnosti 1. februára 1998,
  - so zreteľom na článok 45 rokovacieho poriadku,
  - so zreteľom na správu Výboru pre kultúru, mládež, vzdelávanie, médiá a šport (A5-0271/2003),
  - so zreteľom na správu Výboru pre kultúru a vzdelávanie (A6-0000/2006),
- A. keďže rešpektovanie jazykovej a kultúrnej rozmanitosti je základnou zásadou EÚ a v nasledovnej formulácii je ukotvená v článku 22 Charty základných práv Európskej únie: „Únia rešpektuje kultúrnu, náboženskú a jazykovú rôznorodosť“,
- B. keďže viacjazyčnosť je osobitnou črtou EÚ, a tým je jedinečným príkladom, ako aj základnou zložkou európskej identity,
- C. keďže vo svojom už uvedenom uznesení zo 14. januára 2003 žiadal, aby bol do Zmluvy o ES vložený uvedený nový článok: „Spoločenstvo, v rámci svojich oblastí kompetencie, rešpektuje a podporuje jazykovú rôznorodosť v Európe, vrátane regionálnych alebo menšinových jazykov ako vyjadrenie danej rôznorodosti, prostredníctvom podporovania

spolupráce medzi členskými štátmi a využitia ostatných primeraných nástrojov pri podporovaní tohto cieľa“,

- D. keďže viacjazyčnosť je potrebná pre každú pluralitnú spoločnosť, a to nielen z kultúrneho, ale aj hospodárskeho hľadiska,
- E. keďže cieľom jazykovej rôznorodosti je stať sa prvkom sociálnej súdržnosti a zdrojom tolerancie, akceptácie rozdielov, identifikácie a vzájomného porozumenia medzi národmi,
- F. keďže viacjazyčnosť by mala byť považovaná za kľúčovú sociálnu investíciu, pretože zlepšuje kvalifikáciu pracovníkov a zjednodušuje mobilitu,
- G. keďže všetky jazyky, ako vynikajúci prostriedok prístupu ku kultúre, sú vyjadrením spoločnej identity a určitého spôsobu vnímania a opísania skutočnosti, a preto musia vedieť oceniť podmienky potrebné pre ich všestranný rozvoj,
- H. keďže regionálne a menšinové jazyky sú najväčším kultúrnym pokladom a za predpokladu, že predstavujú spoločné kultúrne dedičstvo, je potrebné ich neustále a na každej úrovni podporovať,
- I. keďže Európsky parlament a Výbor regiónov pri mnohých príležitostiach riešili otázku významu menej používaných jazykov a v súčasnosti neexistuje právne ustanovenie na úrovni EÚ týkajúce sa európskych regionálnych a menej používaných jazykov.

Osobitné pripomienky k rámcovej stratégii

1. domnieva sa, že EÚ je ďaleko od dosiahnutia požadovaných noriem pre viacjazyčnosť a jazykovú spôsobilosť, a preto víta záväzok Komisie, a predovšetkým novú rámcovú stratégiu, ktoré sa týkajú zlepšovania jazykových znalostí a ich kultúrneho a hospodárskeho využitia;
2. víta dlhodobý cieľ Komisie zlepšiť individuálne jazykové znalosti, s odkazom na cieľ stanovený v roku 2002 na zasadnutí Európskej rady v Barcelone, aby sa občania učili okrem materinského jazyka aspoň dva cudzie jazyky, a je presvedčený, že zvládnutie anglického jazyka zďaleka nestačí na zlepšenie viacjazyčnosti;
3. domnieva sa, že je nevyhnutné zmenšiť veľké rozdiely v znalosti jednotlivých cudzích jazykov a v ponuke jazykových kurzov, ktoré možno nájsť v členských štátoch EÚ;
4. domnieva sa, že chýbajú podrobné a spoľahlivé údaje a vhodné ukazovatele súčasnej situácie znalostí cudzích jazykov v členských štátoch, a preto víta návrh na vytvorenie Európskeho ukazovateľa jazykových zručností. Tento ukazovateľ by mal zahŕňať všetky jazyky EÚ, úradné a menej používané, s cieľom získať verný obraz jazykových zručností;

5. so znepokojením poukazuje na to, že napriek podpore, ktorú EÚ venuje politikám viacjazyčnosti, v praxi pretrváva tendencia zvyšovať používanie anglického jazyka na úkor všetkých ostatných jazykov a od posledného rozšírenia sa dokonca zrýchľuje. Okrem toho sa domnieva, že zvýšený objem vyučovania prostredníctvom anglického jazyka vplýva na všetky ostatné jazyky v EÚ, členské štáty a menej používané jazyky a znamená to, že menej rozšírené jazyky strácajú jazykovú oblasť;
6. domnieva sa, že návrhy pre viacjazyčnosť by sa nemali obmedzovať na úradné jazyky/jazyky členských štátov, a že by mali zahŕňať jazyky, ktoré nie sú národné, predovšetkým tie, ktoré sú ďalšími úradnými jazykmi a menej používanými v členských štátoch, ktoré neboli zahrnuté medzi jazyky používané v inštitúciách Európskej únie, hoci sa v príslušných spoločenstvách používajú najviac;
7. víta záväzok Komisie sprístupniť občanom právne predpisy, postupy a informácie EÚ v ich vlastných jazykoch, ale mali by byť medzi ne zahrnuté aj neštátne menej používané jazyky, pretože aj tie sú „vlastnými jazykmi“ mnohých občanov EÚ. Inak by nebolo logické, aby Komisia vyhlásila, že občan má právo bezbariérového prístupu k EÚ vo svojom vlastnom jazyku a potom vyhlásila, že to platí len pre úradné jazyky, a tým by vylúčila všetkých tých, ktorých materinským jazykom nie je jazyk daného štátu (približne 10 % občanov EÚ). To by bol dôležitý krok v zblížovaní EÚ a mnohých jej občanov, čo je hlavným cieľom plánu D pre demokraciu, dialóg a diskusiu;
8. domnieva sa, že v súlade s oznámením Komisie Rade a Európskemu parlamentu, ktoré sa týka používania jazykov pri informovaní spotrebiteľov v Spoločenstve (KOM(93)456 v konečnom znení), EÚ musí dodržiavať zásadu subsidiarity v jazykovej politike, ktorou, prostredníctvom uplatňovania svojich vlastných jazykových vládnych foriem alebo svojimi sektorovými právnymi predpismi, neupravuje jazykové právne predpisy, ktoré existujú v každom členskom štáte na jeho celom území alebo jeho časti;
9. domnieva sa, že je potrebné vytvoriť najlepšie príležitosti pre migrantov, aby sa učili jazyk hostiteľských krajín a vytvoriť tak prostriedok pre uľahčenie a zlepšenie spoločenskej integrácie;
10. víta myšlienku podporovania členských štátov pri vytvorení štátnych plánov, pretože uznáva potrebu plánovania jazyka na úrovni členského štátu. Tým sa rozšíria mnohé menej rozšírené jazyky a zvýši sa povedomie významu jazykovej rôznorodosti. Navrhuje, aby plány členských štátov zahŕňali intenzívne kurzy pre dospelých pre vyučovanie regionálnych alebo menej používaných jazykov, a aby zahŕňali projekty ako príklady najlepších postupov;
11. podporuje činnosti pre lepšie školenie učiteľov a dodáva, že je potrebné rozšíriť počet jazykov pre podporu väčšej rôznorodosti jazykov, ktoré sú učiteľom prístupné a ktoré môžu vyučovať;

12. víta väčšie využitie cudzích jazykov ako pracovných jazykov (CLIL), kde sa žiaci učia predmet v cudzom jazyku a dodáva, že tu by mali byť zahrnuté všetky menej rozšírené európske jazyky;
13. víta, že inštitúcie vyššieho vzdelávania hrajú pri podpore viacjazyčnosti aktívnejšiu úlohu nielen medzi študentmi a pracovníkmi, ale aj v širokom miestnom spoločenstve, a preto sa domnieva, že je potrebné podporovať prepojenia medzi univerzitami, miestnymi a regionálnymi orgánmi a miestnymi podnikmi;
14. domnieva sa, že jazyk používaný v kurzoch Erasmus by mal byť úradným jazykom vzdelávacieho systému danej krajiny alebo regiónu, a že je potrebné zabezpečiť, aby študenti kurzu Erasmus dosiahli takú úroveň znalostí, ktorá im umožní riadne študovať v kurzoch v danom jazyku;
15. víta zameranie na činnosti výskumu a technologického vývoja v oblasti informačných technológií spojených s jazykom v rámci 7. rámcového výskumného programu, s cieľom rozšíriť viacjazyčnosť prostredníctvom nových informačných technológií;
16. víta uznanie prínosu jazykových znalostí ku konkurencieschopnosti ekonomiky EÚ. Je potrebné zvýšiť lokalizáciu využívania cudzích jazykov v súkromnom sektore a zahrnúť všetky jazyky;
17. domnieva sa, že je potrebné vytvoriť osobitnú politiku pre európskych spotrebiteľov, aby sa pri označovaní a záručnom servise využívali aj menej rozšírené jazyky;
18. podporuje návrhy pre viacjazyčnosť v informačnej spoločnosti a vytvorenie a šírenie viacjazyčného obsahu a znalostí. Narastá súbor technológií, ktoré podporujú zvýšené používanie všetkých jazykov, vrátane menej rozšírených. Technika ponúka najväčší potenciál pre zabezpečenie sociálneho jazykového priestoru pre všetky jazyky Európy;
19. podporuje návrhy na vývoj povolání a priemyslu, ktoré sa spájajú s jazykom. Všetky európske jazyky budú potrebovať nové technológie, ako napríklad spracovanie reči, rozpoznanie atď., ako aj vypracovanie terminológie, rozvoj vyučovania jazykov, udeľovanie osvedčení a testy; inak ich jazykový sociálny priestor preberú väčšie jazyky – predovšetkým anglický jazyk;
20. podporuje Európsku normu pre prekladateľské služby a domnieva sa, že pre menej rozšírené jazyky je potrebné vytvoriť proaktívnu politiku pre rozvoj prekladateľských služieb;
21. víta návrh pre väčšiu transparentnosť vo vyučovaní jazykov, testovaní a udeľovaní osvedčení prostredníctvom zverejnenia zoznamu systémov, ktoré sú v súčasnosti dostupné;

Navrhované opatrenia

22. vyzýva európske inštitúcie a orgány, aby komunikovali s občanmi v ich vlastnom národnom jazyku, bez ohľadu na to, či ich jazyk je úradný na úrovni členského štátu alebo EÚ;
23. žiada jasný, súvislý jazykový plán EÚ a právne predpisy EÚ týkajúce sa jazyka. Je potrebné vytvoriť akt EÚ týkajúci sa jazykov, s cieľom poskytnúť právny základ jazykovým právam spoločne aj jednotlivo. Na základe týchto právnych predpisov možno navrhnúť jazykový plán EÚ s cieľom zabezpečiť jazykovú rôznorodosť a jazykové práva;
24. žiada vytvoriť agentúru pre viacjazyčnosť, ktorá by prostredníctvom právneho základu a širokých právomocí zabezpečila rozvoj a podporu skutočnej európskej jazykovej rôznorodosti;
25. vyzýva Komisiu, aby bezodkladne realizovala návrhy uvedené v správe pána Ebnera;
26. žiada vytvoriť úrad ombudsmana EÚ pre jazyky. Úrad vytvorený právnymi predpismi EÚ pre jazyky bude zabezpečovať jazykové práva a pomoc pri všetkých jazykových sporných situáciách;
27. žiada realizovať Všeobecnú deklaráciu jazykových práv. Táto deklarácia by mala byť realizovaná prostredníctvom inštitúcií EÚ a mala by byť základom pre jazykové právne predpisy EÚ;
28. žiada upraviť články 13.1, 149 a 151 Zmluvy o EÚ, s cieľom zabezpečiť dodržiavanie a podporu jazykovej rôznorodosti, vrátane všetkých menej používaných jazykov;
29. žiada, aby nová agentúra pre základné práva mala výslovný mandát pre zabezpečenie jazykových práv. Táto nová agentúra, ktorej činnosť sa začne v roku 2007, bude pod správou súčasného Európskeho strediska pre monitorovanie rasizmu a xenofóbie so sídlom vo Viedni a mala by sa zaoberať vecami jazykovej diskriminácie;
30. žiada vytvoriť novú sieť pre jazykovú rôznorodosť zahŕňajúcu Európsku kanceláriu pre menej rozšírené jazyky, siete Mercator, plánovacie komisie pre regionálne a menšinové jazyky výskumných inštitútov a centier pre podporu jazykovej rôznorodosti. Žiada výslovné vyhlásenie Komisie podporujúce toto vytvorenie s ohraničeným financovaním z rozpočtu pre celoživotné vzdelávanie. Keďže Európska únia prijala hlavnú stratégiu v tejto politike financovania, musí byť podporovanie a ochrana regionálnych a menšinových jazykov jasne určená ako súčasť cieľov, aspoň všetkých programov pre cudzí jazyk ako pracovný jazyk;
31. žiada vytvoriť zoznam ohrozených európskych jazykov, prostredníctvom ktorého budú identifikované najviac ohrozené jazyky, a ktorý zabezpečí, že tieto jazyky budú uprednostňované pri financovaní a vytvorení jazykových práv. Pre vytvorenie zoznamu

budú potrebné socio-lingvistické analýzy každého jazyka, s cieľom zistiť najväčšie problémy;

32. poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil Komisii, Rade a členským štátom.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Zhrnutie oznámenia

Oznámenie opäť potvrdzuje angažovanosť Komisie v oblasti viacjazyčnosti a navrhuje osobitné činnosti. Pripomínajú, že EÚ je financovaná na základe „jednoty v rozmanitosti“, a že okrem 21 „úradných jazykov“ EÚ existuje približne 60 indigénnych jazykov a jazykov migrantov. Táto rôznorodosť sa považuje za „zdroj bohatstva“ a tým aj „väčšej solidarity“ a „vzájomného porozumenia“.

S odvolaním na ich definíciu viacjazyčnosti, ktorá obsahuje „spolužitie rôznych jazykových komunít na jednom geografickom území“ navrhujú politiku „podporujúcu atmosféru priaznivú pre všetky jazyky, v ktorej sa môžu pozitívne vyvíjať výuka a štúdium rôznych jazykov“.

S odvolaním na menej používané jazyky Komisia poznamenáva, že poskytuje hlavnú finančnú podporu Európskemu výboru pre menej rozšírené jazyky (EBLUL) a pre siete univerzít Mercator. Poukazuje na štúdiu o uskutočniteľnosti vytvorenia Európskej agentúry pre jazykové vzdelávanie a jazykovú rozmanitosť (Agency for Language Learning and Linguistic Diversity), ktorá mala úplnú podporu EP, ale Komisia sa rozhodla pre sieť centier jazykovej rozmanitosti, pre ktorú, trochu nepresvedčivo, „preskúma možnosť jej financovania na viacročnom základe v rámci navrhovaného programu celoživotného vzdelávania“.¹

Medzi návrhmi zdôrazňujú, že pre podporu viacjazyčnosti budú potrebné „štátne plány“ a pomerne nasmelo, že „vyučovanie regionálnych a jazykov menšín by sa tiež malo vziať do úvahy“.

Okrem toho, vymenúvajú zoznam uvítacích opatrení, vrátane využívania nových technológií, nového európskeho ukazovateľa jazykových zručností, štúdie o najlepších postupoch, výskumu a väčšieho využívania cudzieho jazyka ako pracovného jazyka (CLIL).

Časť III sa zaoberá viacjazyčnou ekonomikou a prínosom jazykových zručností k lepšej konkurencieschopnosti EÚ a uznáva, že ovládanie jazyka nášho zákazníka je výhodné pre obchod. Zdá sa, že text je zameraný na „úradné jazyky“.

Časť IV zdôrazňuje viacjazyčnosť vo vzťahoch Komisie s občanmi. Keďže EÚ prijíma právne predpisy, ktoré sú priamo záväzné pre jej občanov, je nevyhnutným predpokladom pre legitímnosť a transparentnosť, aby občania mohli komunikovať s jej inštitúciami a čítať právne predpisy EÚ vo vlastnom jazyku, ktorý oni označujú ako „národný“, a aby sa „bez prekonávania jazykových bariér“ mohli zúčastniť na európskych projektoch. Hoci je to chvályhodné, zdá sa, že zahŕňa len „úradné jazyky“. Nie je správne tvrdenie, že všetci občania

---

¹ Ibaže pán Figel' vo svojom príspevku na poslednej konferencii o vzdelávaní v RMJ naznačil, že by bolo vhodnejšie pokračovať.

majú všeobecný prístup k projektom EÚ, ak sú v skutočnosti vylúčené jazyky bez štátnej príslušnosti a regionálne jazyky, pričom niektorými z nich hovorí viac ľudí ako jazykmi členského štátu. Je neuveriteľné, že v čase, keď sa EÚ chce priblížiť k svojim občanom, svojim konaním vylučuje 10 %¹ z nich na okraj, pretože chýba zahŕňajúca jazyková politika.

Inak sú uvedené návrhy vítané, ale len ak zahŕňajú „regionálne“ alebo menšinové jazyky (RMJ).

Význam skutočnej viacjazyčnosti

Jazyková rôznorodosť je v súčasnosti v Európe oficiálne uznaná (napr. v Charte základných práv, navrhovanej ústave) a podporovaná (napr. Kodanské kritériá z roku 1993), ale za skutočnosti, že pri mnohých jazykoch sa znižuje počet ľudí, ktorí nimi hovoria, že je narušený prenos medzi generáciami, že chýba vzdelávanie v cudzom jazyku, a že existuje mnoho ľudí, ktorí v skutočnosti nemajú právo úradne používať svoj jazyk.

Okrem toho, neprijatie ústavy EÚ, ktorá obsahovala niekoľko ustanovení zabezpečujúcich podporu menej používaným jazykom (MPJ), nebolo dostatočne uznané pre svoj vplyv na podporu MPJ a dosiahnutie práv pre tieto jazyky. Je načase znovu zhodnotiť taktiku bez návrhu ústavy, scenára, ktorý nechal MPJ bez riadneho právneho základu pre činnosť alebo financovanie. Znamená to, že mimovládne organizácie ako EBLUL sa musia teraz zamerať na nové spôsoby zabezpečenia zmysluplnej jazykovej rôznorodosti.

To, čo je potrebné aj nad rámec súčasných medzinárodných zmlúv, ako napríklad Európska charta regionálnych alebo menšinových jazykov predložená Radou Európy a Rámcový dohovor na ochranu národnostných menšín predložený Radou Európy, sú záväzné právne predpisy, ktoré zahŕňajú práva užívateľov menej používaných jazykov, a to jednotlivo aj spoločne, s cieľom riadiť ich životy v ich jazyku, právo na vzdelanie v ich jazyku a právo na ochranu pred nepriateľskými členskými štátmi, ktorých politiky ohrozujú menej používané jazyky a konajú tak, aby pohltili skupiny bez štátnej príslušnosti alebo národnostné menšiny.

Zo súčasného výskumu vyplýva, že pre štát je ekonomicky výhodné, ak má RMJ. Výskum na základe prínosu menej používaných jazykov/ dvojazyčnosti úradných jazykov ukazuje, že ľudia hovoriaci dvomi jazykmi majú väčšie poznávacie schopnosti a sú populáciou so širšou kvalifikáciou. Preto je investícia do dvojazyčnosti a viacjazyčnosti sociálnou investíciou.

Aj keď je oznámenie dobre myslené a má niekoľko uvítacích inovačných návrhov, **stále je prinajlepšom nejasné v otázke neúradných jazykov a v najhoršom prípade zanedbáva neutešenú situáciu niektorých ohrozených európskych jazykov.** Okrem toho, s ohľadom na plánovanie a rozvoj jazyka nebol zaznamenaný žiaden pokrok vo veci vytvorenia zmysluplnej jazykovej rozmanitosti, ktorá je, ako základná hodnota EÚ, zásadnou, ak cieľom EÚ je dosiahnuť **skutočnú viacjazyčnosť**.

---

¹ V Európe je približne 46 miliónov ľudí používajúcich RMJ, čo je približne 10 % populácie EÚ.

Súčasné predpisy na získanie dotácií z EÚ vylučujú menšie jazykové skupiny, členský štát alebo iné. Z akčného plánu vyplýva, že oznámenie o viacjazyčnosti signalizuje jasný koniec so všetkými predstavami ohraničených dotácií pre projekty menej používaných jazykov, scenár, ktorý bude ďalej účinne vytláčať na okraj menej používané jazyky, predovšetkým tie, ktoré sú najviac ohrozené. Návrhy Komisie sú príkladom posunu od predchádzajúcej politiky EÚ pred rokom 2000 týkajúcej sa priamej podpory menej rozšírených jazykov (s rozpočtovými položkami B) k politike, v ktorej spoločenstvá minoritných jazykov musia súťažiť na „otvorenom trhu“ s veľkými jazykmi. Ostáva nejasné, ako to majú dosiahnuť. Väčšie jazyky majú dôkladné organizácie s väčšími rozpočtami, napr. v roku 2005 mala Britská rada 750 miliónov EUR na propagáciu anglického jazyka – oveľa viac ako bol rozpočet pre estónsky, švédsky, welšský alebo škótsky galský jazyk.

Je potrebné administratívne zjednodušiť žiadosti o udelenie dotácií primerane k veľkosti dotácie, taktiež vytvoriť proaktívnu politiku v prospech menej používaných jazykov v pridelovaní dotácií a návrate ohraničených priamych dotácií (vrátane predfinancovania) bez spolufinancovania. Okrem toho, s rozvojom informačných technológií všetky menej rozšírené jazyky obišli nakrátko pri financovaní, pretože sú zdôrazňované rozšírenejšie jazyky.

Ak „jazyk z nás robí ľudí“, ako uviedol komisár Figel, menej používané jazyky a ich užívatelia si zaslúžia postavenie v súlade s týmto vyhlásením. Ak EÚ verí heslám Jednota v rôznorodosti, a že všetky jazyky sú si rovné, potom **je potrebné vytvoriť súdržnú, zmysluplnú jazykovú politiku a právne predpisy EÚ** zahŕňajúce jazykové práva, s cieľom zabezpečiť ochranu pre všetky európske jazyky a sociálno-lingvistický priestor pre ich rozvoj. Hoci existujú jazykové predpisy a nariadenia, nejestvuje v súčasnosti na úrovni inštitúcií, ani v členských štátoch právne záväzná jazyková politika pre EÚ.

V EÚ nie sú jazykové práva zabezpečené rovnomerne. Táto nepravidelnosť sa ďalej rozširuje tak, že prístupové štáty musia dodržiavať práva menej používaných jazykov a splňať kritériá národnostných menšín. Takže sú tu „staré“ členské štáty, ktoré, ak by žiadali o vstup do EÚ dnes, vôbec by nesplnili tieto kritériá. Táto nerovnomernosť nie je čestná voči novým členským štátom a voči spoločenstvám RMJ a okrem toho dokazuje dvojité normy EÚ.

Pretože väčšia viacjazyčnosť znamená, že **existujú proaktívne politiky v prospech menej rozšírených jazykov Európy**, vrátane jazykov členských štátov, ako napríklad estónskeho a dánskeho, ako aj národných jazykov, ako napríklad baskický a welšský.

Komisia uznáva, že je zbytočné, aby viac ľudí hovorilo viacerými jazykmi, s výnimkou, ak je ich druhým alebo tretím jazykom angličtina. To spôsobí ešte väčšiu prevahu a zosilnené používanie angličtiny ako *lingua franca* EÚ. Má napríklad podporiť, aby sa ľudia mohli učiť jazyky mimo svojej jazykovej skupiny, napríklad welšsky hovoriaci ľudia by sa učili poľský jazyk. Vyučovanie angličtiny je jej vlastným dynamickým, prínosným priemyslom, štátom, v ktorých je materinským jazykom angličtina (napr. Anglicko, USA) to už prináša prospech, nie je potrebná ďalšia podpora z EÚ.

Okrem toho, **je potrebné zostaviť zoznam ohrozených európskych jazykov**, aby mohli byť identifikované najviac ohrozené jazyky, a aby s pomocou proaktívnej politiky získali najväčšiu podporu.

Existuje potreba vytvoriť európsky úrad ombudsmana pre jazyky, podľa vzoru kanadského komisára pre jazyky. Kanadský komisár pre úradné jazyky v Kanade propaguje a podporuje ciele kanadského aktu o úradných jazykoch; prešetruje sťažnosti týkajúce sa jazykových práv; kontroluje inštitúcie federálnej vlády s cieľom zabezpečiť ich súlad s aktom o úradných jazykoch; zabezpečuje, aby primárnym záujmom vládnych predstaviteľov boli jazykové práva; a vo federálnej vláde a kanadskej spoločnosti¹ podporuje používanie obidvoch úradných jazykov.

Napriek tomu, že Komisia zamietla **Európsku agentúru pre jazykové vzdelávanie a jazykovú rozmanitosť**, je vhodné trvať na jej vytvorení, s novým názvom **Agentúra pre viacjazyčnosť**. Časť jej kompetencií by zahŕňala vytvorenie **siete centier zameraných na výskum a podporu jazykovej rôznorodosti**.

V EÚ by mali byť úradnými všetky európske jazyky. To bude súčasťou jazykového plánu EÚ a môže byť dosiahnutý prostredníctvom zníženia počtu úplne pracovných jazykov v EÚ, ako to *de facto* už je. Nie je prípustné mať len jazyky členských štátov. Úradný status jedného jazyka je jasnou správou pre všetkých občanov EÚ, že sa s nimi bude zaobchádzať rovnako a budú vytvárať lepšie spojenie medzi EÚ a jej občanmi. Asi 10 % (46 miliónov) občanov EÚ, ľudí hovoriacich regionálnymi alebo menšinovými jazykmi EÚ, musí používať svoj materinský jazyk pri stykoch s EÚ.

V oznámení sa uvádza, aby občania mohli komunikovať s EÚ „vo vlastnom národnom jazyku“ a zúčastňovať sa projektu EÚ „bez prekonávania jazykových bariér“, tu si samo sebe odporuje obmedzením týchto jazykov len na úradné² jazyky členských štátov. Tým vylučuje približne 10 % populácie EÚ. Welština je národným jazykom Welsu, baskický jazyk je jazykom Baskov, ale nemôžu sa používať. Aby bola dosiahnutá demokratická legitímnosť a transparentnosť, musí byť EÚ prístupná všetkým svojim občanom vo všetkých európskych jazykoch. Z toho vyplýva dôležitá otázka týkajúca sa toho, ako Komisia definuje „viacjazyčnosť“, hovorí sa len o úradných jazykoch? Ak áno, takáto definícia je neprijateľná.

---

¹ Pozri http://www.ocol-clo.gc.ca/rights_droits.asp?Lang=English,
<http://canadaonline.about.com/cs/bilingualism/g/commol.htm>

² Jazyky, ktoré sa používajú v EÚ sú v súčasnosti určené článkom č. 1 Zmluvy o EHS z roku 1958.